

VÉDJEGYINTENZÍV ÁGAZATOK MAGYARORSZÁGON

1. Bevezetés, előzmények

Egy országnak akkor van esélye fenntartani hosszú távú versenyképességét, ha kijelöl olyan stratégiai területeket, ágazatokat, amelyek az adott gazdaság adottságait figyelembe véve hatékonyan tudnak felmutatni világszínvonalú eredményeket. A hasonló iparágak felkutatásának és azonosításának egyik lehetséges és hiteles módja szellemi tulajdon-védelmi aktivitásuk felmérése. A szellemi tulajdon védelme különböző formákban valósulhat meg, amelyek közül az egyik a védjegy.

A védjegy a modern gazdaságban az egyik legfontosabb versenypiaci eszköz. A védjegy ugyanis *„olyan árujelző, amely alkalmas arra, hogy valamely árut vagy szolgáltatást megkülönböztessen mások áruitól vagy szolgáltatásától. A védjegyek teszik lehetővé a modern piacgazdaságban a versenytársak közötti piaci versenyt, és nélkülözhetetlen eszközt jelentenek ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozódhassanak, illetve választhassanak az egyes áruk, illetve szolgáltatások között. A védjegyek a megkülönböztető képességük révén kapcsolatot teremtenek az áru és annak előállítója, illetve a szolgáltatás és annak nyújtója között. A védjegy az árut, illetve szolgáltatás származását meghatározott személyhez köti, ezáltal a minőség jelzésében is fontos szerepe van.”*¹ Egy védjegy lehet bármilyen megjelölés, ami megkülönböztető jelleggel bír és grafikailag ábrázolható: pl. szó, szóösszetétel, kifejezés, ábra, szín, hang, fény, hologram, térbeli alakzat, illetve ezek kombinációi.

A védjegyek mennyisége tükrözi egy adott piac kifinomultságát, vagyis az elérhető hasonló termékek körét, miközben a tulajdonos vállalkozásnak alapot teremt a növekedéshez a már elért jó hírnév jogi védelmének biztosítása útján. *„A védjegyek alapvető versenyeszközök, a jól bevezetett védjegy a piacon előnyös gazdasági helyzetet teremt jogosultja, illetve használója számára.”*² A védjegyoltalom nyújtotta monopól névhasználati jogot az állam annak feltételével biztosítja, hogy a jogosult a védjegyét ténylegesen használja. Ennek elmulasztása számos hátrányos jogkövetkezményt vonhat maga után, akár az oltalom megszüntetését is eredményezheti. Mindezek okán a védjegyek valós piaci érdekeket és aktivitást jelenítenek meg. Ezáltal az átlagosnál több védjegyet jegyző szektorok – egy ország identitásához szorosan kötődő hagyományos ipar mellett – feltehetően a hazai húzóágazatok közül kerülnek ki. Ezeknek a szektoroknak az azonosítása és a nemzetgazdaságban betöltött

¹ Iparjogvédelem. Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, 2012, p. 92.

² I. m. (1), p. 92.

szerepüknek a felmérése szükséges és elengedhetetlen feladat. Az elemzés által jobban megismerhetjük azokat az ágazatokat és gazdasági szereplőket, amelyek az átlagosnál nagyobb mértékben kihasználják a szellemi tulajdon-védelem e formája által nyújtott eszközöket és lehetőségeket.

Jelen tanulmány elsődleges célja azoknak a hazai nemzetgazdasági ágaknak, illetve feldolgozóipari ágazatoknak a felderítése, amelyek gazdasági szereplői az átlagosnál jobban kihasználják a védjegyet mint hatékony szellemi tulajdon-védelmi eszközt, hogy ezzel megkülönböztessék saját áruikat vagy szolgáltatásaikat a versenytársak piacon elérhető áruitól vagy szolgáltatásaitól. A védjegyintenzív ágazatok azonosítása után képet kapunk ezeknek a szektoroknak a nemzetgazdasághoz (GDP, foglalkoztatás, export) történő hozzájárulásáról. Ezenfelül a bejelentést tevő cégek elemzése során vizsgált szempontok (létszám, méret szerinti besorolás, székhely) további információval szolgálnak egyrészt a magyar vállalkozások piaci működéséről, másrészt a védjegy mint iparjogvédelmi oltalmi forma hazai szerepéről.

Hasonló célú kezdeményezés a nemzetközi szakirodalomban nem ismeretlen. Az USA Kereskedelmi Minisztériuma (*U.S. Department of Commerce*) 2012. április 11-én publikálta az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegyhivatala (*United States Patent and Trademark Office, USPTO*) és a Közgazdasági és Statisztikai Hivatal (*Economics and Statistics Administration, ESA*) közös tanulmányát, amely azonosította a szabadalom, a védjegy és a szerzői jog területén legtermékenyebb ágazatokat, illetve számszerűsítette ezek szerepét az amerikai gazdaságban.³

Az elemzés szerint az amerikai gazdaság egésze többé-kevésbé függ a szellemi tulajdon-védelem valamely formájától, mivel gyakorlatilag minden ágazat előállít vagy felhasznál releváns termékeket és szolgáltatásokat. A statisztikai adatok tanúsága alapján a vizsgált 313 tevékenység közül 75 nevezhető szellemi tulajdon-intenzívnek.⁴ A szerzők az USA-ban összesen 60 védjegy-, 26 szabadalom- és 13 szerzőijog-intenzív ágazatot regisztráltak. Ezek közvetlen módon 27,1 millió munkahelyért felelősek, vagyis 2010-ben az összes amerikai foglalkoztatott 18,8%-a dolgozott kapcsolódó területen. (Közvetlen módon a szellemi tulajdon-védelem további közel 13 millió munkahelyet érintett.) A szellemi tulajdon-intenzív ágazatok együttes hozzáadott értéke a vizsgált évben meghaladta az 5 billió dollárt, amellyel 34,8%-ban járultak hozzá az USA GDP-jéhez.

Jellegükből adódóan a különböző szellemi tulajdon-védelmi formák az utóbbi 20 évben különböző ütemben fejlődtek. A szerzői jogi ágazatokban a foglalkoztatás 46,3%-kal, a védjegyekhez kapcsolódó tevékenységek biztosította munkahelyek száma 2,3%-kal nőtt ez idő alatt; az inkább szabadalomintenzív termelői ágazatok esetében viszont csökkenés

³ Intellectual Property and The U.S. Economy: Industries in Focus. U.S. Department of Commerce, 2012; http://www.uspto.gov/news/publications/IP_Report_March_2012.pdf.

⁴ Lásd a Mellékletek 2. táblázatát.

ment végbe. A válságból való kilábalás jeleként 2010-ben a szerzői jogi ágazatok munkavállalóinak száma 2,4%-kal, a szabadalomintenzív iparágaké 2,3%-kal, a védjegyintenzív szektoroké pedig 1,1%-kal nőtt; nagyobb mértékben, mint a nem szellemi tulajdon-intenzív ágazatok (1%).

A jövedelmek tekintetében a szellemi tulajdonhoz kötődő szektorokban tevékenykedők 2010-ben átlagosan 42%-kal többet kerestek, mint az egyéb területeken dolgozó társaik. Ennek oka az iskolai képzésben eltöltött évek magasabb számában rejlik.

A szellemi tulajdon-intenzív ágazatok termékexportjához 2010-ben az USA termékkivitelinek 60,7% volt köthető. A szolgáltatásexport értékének felmérése során a szakértők jelentős módszertani kihívásokba ütköztek, de a becslések szerint a hasonló tevékenységek az USA összes szolgáltatásexportjának 19%-át adták 2007-ben.

Az amerikai felmérés európai megfelelőjeként az Európai Bizottság 2013. szeptember 30-án mutatta be az Európai Szabadalmi Hivatal (*ESZH, European Patent Office, EPO*) és a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (*BPHH, Office for Harmonization in the Internal Market, OHIM*) közös projektjének eredményeit tartalmazó jelentést.⁵ A felmérést az Európai Bizottság Vállalkozási és Ipari Főigazgatósága és a Eurostat is aktívan támogatta.

Az európai gazdaság egészére vonatkozóan ez az első olyan tanulmány, amely a szellemi tulajdon-intenzív ágazatok szerepét összegzi a GDP-ben, a foglalkoztatásban, a bérekben és a kereskedelemben. A konzervatív és szigorú módszertan ellenére az eredmények meglehetősen meggyőzőek: a szabadalmakban, védjegyekben, formatervezésiminta-oltalmakban és földrajzi árujelzőkben az átlagosnál erősebben ellátott szektorok adják az európai gazdasági teljesítmény több mint egyharmadát (38,6%), illetve a foglalkoztatottak számának több mint egynegyedét (25,9%).

Az amerikai tanulmányban alkalmazott módszertannak megfelelően az európai szellemi tulajdon-intenzív ágazatok azok a szektorok, amelyek az átlag feletti ezer foglalkoztatottra jutó szellemi tulajdonnal rendelkeznek. Az eredmények alapján az európai ágazatok közel fele megfelel ennek a kritériumnak. Ugyanakkor a tapasztalatok szerint valamilyen formában szinte minden ágazatban jelen vannak a szellemi tulajdon-jogok.

⁵ Intellectual property rights intensive industries: contribution to economic performance and employment in the European Union, Industry-Level analysis Report, September 2013. A joint project between the European Patent Office and the Office for Harmonization in the Internal Market. http://oami.europa.eu/ows/rw/resource/documents/observatory/IPR/joint_report_epo_ohim.pdf.

1. táblázat: Az EU27 szellemitulajdon-intenzív ágazatainak teljesítménye a GDP-ben és a foglalkoztatásban

Szellemitulajdon-intenzív ágazatok	GDP (milliárd EUR)	Súly a GDP-ben	Foglalkoztatás (ezer fő)	Súly a foglalkoztatásban
Védjegyintenzív	4 163	33,9%	45 508	20,8%
Dizájnintenzív	1 569	12,8%	26 657	12,2%
Szabadalomintenzív	1 704	13,9%	22 446	10,3%
Szerzőijog-intenzív	509	4,2%	7 049	3,2%
Földrajziárjelző-intenzív	16	0,1%	374	0,2%
Szellemitulajdon-intenzív összesen	4 735	38,6%	56 493	25,9%

A foglalkoztatás tekintetében a fenti táblázatban a közvetlenül kapcsolódó munkahelyek szerepelnek. Ezenfelül a szakértői becslés szerint még több mint 20 millió alkalmazott (az összes európai munkaerő 6%-a) dolgozik olyan területeken, amelyek termelési inputokkal (termékek, szolgáltatások) szolgálnak a szellemitulajdon-intenzív ágazatok számára.

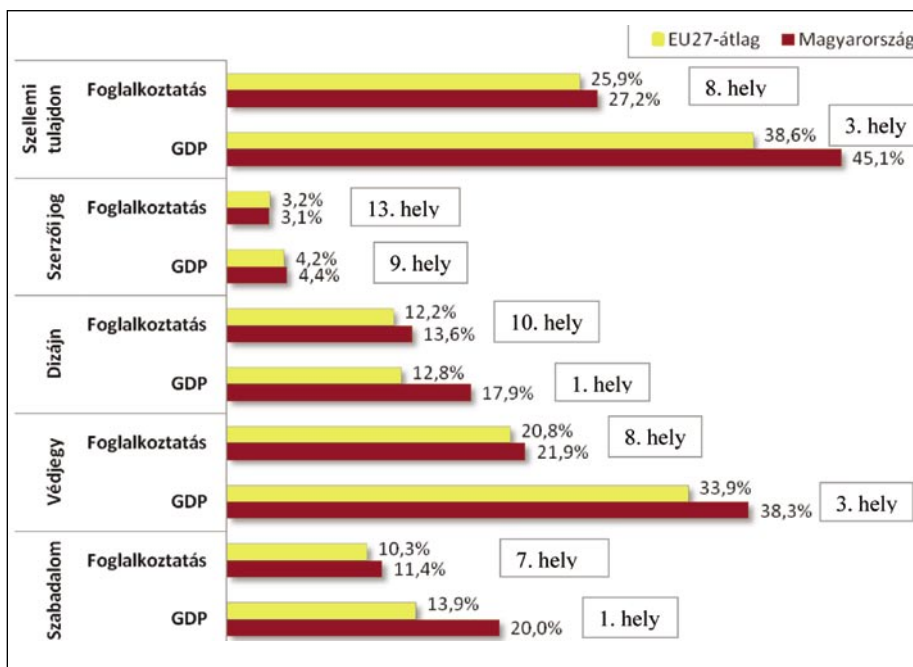
Összehasonlítva ezeket az eredményeket az USA-felmérés mutatóival (amely a formatervezésiminta-oltalmat nem veszi számításba), a GDP esetében hasonló súlyt tapasztalhatunk (EU: 39% és USA: 35%), a foglalkoztatást tekintve viszont egyértelműen az EU-s hozzájárulás a nagyobb (EU: 26% és USA: 19%). Az egyes (számításba vett) szellemitulajdon-védelmi formák sorrendje is azonos. A szellemitulajdon-intenzív ágazatokban az átlagos bérszint az EU-ban 41%-kal, az USA-ban 42%-kal haladja meg az egyéb szektorokban számított átlagot. A bérprémium mennyisége alapján a szerzői jogi ágazatok teljesítenek a legjobban (69%), amit a szabadalomintenzívek (64%), a védjegyintenzívek (46%) és végül a dizájnintenzívek (31%) követnek.

Az EU külkereskedelmében a behozott termékek és szolgáltatások 88%-a, a kivitelnek pedig 90%-a köthető a szellemitulajdon-intenzív tevékenységekhez. A védjegyekben és szabadalmakban aktív szektorok külkereskedelmi egyenlege negatív, míg a többi inkább pozitív.

Az európai elemzésben az egyes tagországok mutatóit is meghatározták. Magyarországon valamennyi szellemitulajdon-jogot figyelembe véve a szellemitulajdon-intenzív ágazatok az uniós átlagon felüli mértékű gazdasági súlyt mutatnak: a GDP 45,1%-át biztosítják, és a munkahelyek 27,2%-át adják. Különösen magas mértékű a szabadalom-intenzív iparágak (20%), a védjegyintenzív ágazatok (38,3%) és a formatervezésiminta-intenzív ágazatok (17,9%) gazdasági teljesítményhez való hozzájárulása. A szerzői jogi ágazatok mutatói az uniós átlaghoz hasonló adatokat mutatnak: a gazdasági teljesítmény 4,4%-át biztosítják, a

foglalkoztatásban pedig 3,1%-os súllyal jelennek meg. Egyedül a földrajzi árujelzők tekintetében nem haladják meg a Magyarországra vonatkozó adatok az uniós átlagot.

1. ábra: Az EU27 és Magyarország szellemi tulajdon-intenzív ágazatainak teljesítménye

Keretben: az EU 27 vizsgált tagállama közül elért magyarországi pozíció

Az eredmények pontosabb értelmezése végett érdemes a módszertannal kapcsolatban pár gondolatot megemlíteni. A szakértők a felmérés során a BPHH és az ESZH adatbázisában szereplő vállalkozások adatait feleltették meg az ORBIS kereskedelmi adatbázis tartalmával. Összesen 240 ezer európai gazdasági társaságot, azok releváns szellemi tulajdon-jogait és gazdasági adatait (pl. foglalkoztatottak száma, ágazati besorolás) sikerült azonosítani. Ennek megfelelően a kalkuláció európai szintű, azaz csak a regionális iparjogvédelmi rendszerek adatai lettek számításba véve. A – többek között a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala által a tanulmány készítői számára is rendelkezésre bocsátott – nemzeti adatokra az eredmények igazolása, a módszer robusztusságának tesztelése érdekében volt szükség. A jelen felmérésben ezek a nemzeti adatok kerülnek elemzésre, ezért az eredmények az európai vizsgálat kiegészítéseként szolgálnak.

Az amerikai és az európai iparjogvédelmi adatok a 2004–2008 közötti időszakra vonatkoznak, a gazdasági adatok 2010-ből származnak.

A magyar elemzés az amerikai publikáció megjelenését követően, de még az európai tanulmány közzététele előtt, 2012 második félévében készült az akkor rendelkezésre álló adatok alapján. Az alkalmazott módszertan mindhárom felmérés tekintetében azonos alapokon nyugszik.

A tanulmány következő fejezeteiben először ismertetjük a felmérés módszertanát, illetve a felhasznált adatok eredetét és tulajdonságait, majd elemezzük a kapott eredményeket.

2. Módszertan

2.1. Áttekintés

Az amerikai védjegyintenzív szektorokat meghatározó és számszerűsítő elemzés (a védjegyoltalom jellemzőiből fakadóan) meglehetősen komplex módszerrel jött létre. A három különböző adatvételi technika lényege az alábbiak szerint foglalható össze.

1. Az érvényes védjegyoltalmak birtokló (nem állami) cégek adatait összevetve a cégjegyzékben szereplő adatokkal meghatározható az adott vállalkozások elsődleges tevékenységi köre és az alkalmazottak száma. A kapott minta alapján van lehetőség az egyes szektorok védjegyintenzítésének megállapítására.
2. A USPTO által megnevezett 50 legtöbb védjegyet tulajdonló vállalkozás bejelentési mutatói és tevékenységi köre alapján (az amerikai tanulmány feltételezése szerint) következtethetünk a leginkább védjegyintenzív iparágakra. Ez a megközelítés annyival „jobb” az első pontban ismertetettnél, hogy a köz- és a magánkézben lévő vállalatokat egyaránt számításba veszi.
3. Az első két módszer alkalmazása során tapasztalt (elsősorban a kis- és középméretű, valamint a fiatal vállalkozásokat érintő) mintavételi egyensúlytalanságok kiküszöbölése érdekében szűrőpróbaszerű kiválasztás alapján vizsgáljuk a védjegyszerzési mutatókat a meghatározott időtartamra vonatkozóan.

A magyar elemzést a felsoroltak közül az első módszerrel végeztük el – egyetlen lényeges módosítással. 2011 végén ugyanis a hatályos nemzeti védjegyoltalmak száma megközelítette az 54 ezret.⁶ Az adatgyűjtési és -elemzési módszer – kiegészülve a korlátolt kapacitási lehetőségekkel – nem tette lehetővé ekkora mennyiségű adat kinyerését és kezelését. Ennek megfelelően a védjegyintenzív ágazatokat a 2011. év során tett bejelentések száma alapján határoztuk meg. Feltételezésünk szerint ugyanis a bejelentési intenzitás hűen tükrözi az ágazatok érvényes védjegyoltalmainak megoszlását.

A kiválasztott módszernek megfelelően először vettük a 2011. év során a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál nemzeti védjegybejelentést tett gazdasági társaságok teljes listáját

⁶ Éves jelentés, Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, 2011. Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, 2012.

(amelyben magán- és állami kézben lévő cégek egyaránt szerepelnek), majd megfeleltetve azokat a Céginfó adatbázisában szereplő vállalkozásokkal, adatbázist hoztunk létre ezek főtevékenységéről, székhelyéről, illetve a munkavállalók létszámáról (az utóbbi adat rendelkezésre állása esetén). A megfeleltetés és az adatok kiszűrése sok erőfeszítést követelt, amit nemcsak a kezelendő adatok mennyisége, hanem a folyamat közben különböző akadályok (névazonosságok; már nem érvényes – korábbi rendszer alapján meghatározott – tevékenységi kódok; hiányzó létszámadatak; cégfelvásárlás, megszűnés, átalakulás stb.) felbukkanása okozott. Meg kell jegyeznünk, hogy a védjegybejelentéseket tartalmazó adatbázis nem veszi figyelembe a vállalati csoportokat (anya- és leányvállalatokat), minden egyes érintett céget önálló identitásként kezel, így mi is hasonlóképpen vettük ezeket számításba. Mindezekon felül az eredményeket az is árnyalhatja, hogy egyes piaci szereplők esetében a védjegybejelentő és a védjegyet ténylegesen hasznosító személye – vállalatstratégiai vagy pénzügyi okok miatt – szétválhat. Említésre méltó továbbá, hogy a hazai vállalkozások védjegyintenzitása nem kizárólag a nemzeti úton tett védjegybejelentések számában, hanem az Európai Unió egész területére nézve érvényes ún. közösségi védjegybejelentések vagy a Madridi Megállapodás alapján tett nemzetközi védjegybejelentések számában is tetten érhető. Ugyanakkor mégis indokolt elsősorban a nemzeti védjegyekre koncentrálni, mivel a Magyarországon honos személyek által tett közösségi védjegybejelentések száma évente – egyelőre – szerény mértékű, továbbá a nemzetközi védjegybejelentések esetében a bejelentés alapját minden esetben egy nemzeti védjegy képezi, így e két önálló kategória eredményei nem torzíthatják a felmérés eredményét.

A nemzeti védjegyek kész adatbázisát először áru- és szolgáltatási osztályok szerint elemeztük a nemzetközileg elfogadott és alkalmazott védjegybesorolás, az ún. Nizzai Osztályozás rendszere alapján. A védjegybejelentők az oltalom iránti igény benyújtásakor tetszőleges számú áru-, illetve szolgáltatási osztályt jelölhetnek meg annak függvényében, hogy mely területeken szeretnék érvényesíteni a jogaikat, vagyis használni az adott védjegyet. Ennek megfelelően egy adott védjeggyel akár több osztályban is találkozhatunk, ami statisztikai szempontból egyben azt is jelenti, hogy az összes megjelölések száma meghaladja az adott évi védjegybejelentések számát.

Az áru- és szolgáltatási osztályok szerinti vizsgálat a bejelentők és a bejelentések alapján egyaránt elemzi az érintett cégeket. Erre azért van szükség, mert mindkét szempont bevonásával választ kaphatunk arra a kérdésre, hogy egy adott területen milyen védjegyintenzitással találkozunk, azaz fajlagosan a kv-k vagy inkább a nagyvállalatok tettek több bejelentést az adott évben. A székhely szerinti vizsgálat alapján képet kapunk a védjegybejelentők hazánk területén belüli (regionális) eloszlásáról, ami a várakozásaink szerint nagyban függ az adott osztály által képviselt áru vagy szolgáltatás jellegétől.⁷ A főtevékenységek alapján

⁷ Pl. az élelmiszereket előállító bejelentők várakozásaink szerint inkább vidéki telephellyel rendelkeznek, ennek regionális megoszlása azonban érdekes lehet.

egyrészt tájékozódhatunk arról, hogy az egyes osztályokat megjelölő gazdasági társaságok milyen tevékenységet folytatnak, másrészt pedig az érintett vállalatokat nemzetgazdasági ágakba vagy feldolgozóipari ágazatokba sorolva megtudhatjuk, hogy Magyarországon milyen ágak, ágazatok tartoznak az átlagosnál védjegyintenzívebb szektorok közé. Az egyes szektorok különböző mérete miatt azonban torzulást okozna a védjegybejelentések számának önálló vizsgálata, ezért ezeket az értékeket súlyozzuk az adott ágban vagy ágazatban dolgozó munkavállalók számával (azaz a szektor méretét kifejező mutatóval). Ennek megfelelően az ezer főre jutó védjegybejelentések számát hasonlítottuk össze oly módon, hogy a kiszámított számtani átlagot meghaladó mutatóval rendelkező ágakat és ágazatokat határoztuk meg védjegyintenzív ágazatokként. Ezeknek az azonosított szektoroknak a nemzetgazdaság bruttó hozzáadott értékéhez, a foglalkoztatáshoz, a beruházáshoz és a működő vállalkozások számához történő hozzájárulása tükrözi a védjegyintenzív ágak és ágazatok nemzetgazdasági szerepét.

2.2. A Nizzai Osztályozási rendszer

A gyári vagy kereskedelmi védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó *Nizzai Megállapodást* a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások osztályozására az 1957. június 15-i nizzai diplomáciai konferencián hozták létre. A mellékletében szereplő és azóta több alkalommal felülvizsgált nómenklátúra 45 osztályt (34 áru- és 11 szolgáltatási osztály) tartalmaz, és felsorolja mindazt a mintegy tízezer ismert árufajtát és szolgáltatást, amelyek vonatkozásában védjegyoltalom kérhető.

A Nizzai Megállapodás 1961. április 8-án lépett hatályba. Magyarországon eredetileg az 1970. évi 18. törvényerejű rendelet hirdette ki. A tagállamok döntése alapján a mellékletét képező Nizzai Osztályozás időszakonként felülvizsgálatra kerül. A felülvizsgálat alapján adja ki a Szellemi Tulajdon Világszervezete az osztályozás különböző kiadásait.

A Nizzai Megállapodás valamennyi tagországa védjegylajstromozásnál köteles alkalmazni a Nizzai Osztályozást alapvető osztályozási rendszerként, kiegészítő osztályozásként, továbbá köteles azon áru-, illetve szolgáltatási osztályok sorszámát védjegylajstromozásra vonatkozó hivatalos dokumentumaiban és közleményeiben feltüntetni, amelyek az adott védjegyre vonatkoznak. A Nizzai Osztályozást számos, a Nizzai Megállapodáshoz nem csatlakozott országban is alkalmazzák.

A Nizzai Osztályozás oly módon épül fel, hogy 45 osztályba sorolja mindazokat a termékeket és szolgáltatásokat, amelyek vonatkozásában a védjegyoltalmat kérni lehet. 34 áru- és 11 szolgáltatási osztályt tartalmaz, nem hierarchikus rendszer. A termékeket és szolgáltatásokat anyagelvé, értékesítési, rendeltetési, felhasználási és egyéb szempontok szerint sorolják be az adott osztályba. Mindegyik osztályhoz tartozik egy fejezetcím, amely általános kifejezésekkel összefoglalja az adott osztályba tartozó termék- vagy szolgáltatási kört. Fontos megemlíteni, hogy a bejelentő saját kifejezéseit alkalmazva is megszerkesztheti védjegy-

bejelentésének árujegyzékét, a Nizzai Osztályozásban szereplő kifejezések használata nem kötelező. E kifejezések elsődleges célja a rendszer használoinak tájékoztatása arról, hogy az érintett osztály milyen áruk vagy szolgáltatások körét fedti le.

A védjegyoltalom tényleges határait az árujegyzékben szereplő kifejezések természetes jelentése határozza meg, az osztályok számai csupán technikai szerepet töltenek be. A felmérés elkészítése során azonban indokolatlanul magas terhet jelentett volna a többezres ügyállomány egyes árujegyzékeinek szó szerinti értelmezése, miközben az osztályok számainak figyelembevétele a felmérés céljaihoz mérten kellően pontos iránymutatást adott az érintett termékek körére nézve.

Érdekességként mutatkozik számos szellemi tulajdon-védelmi hivatal azon korábbi gyakorlata, amely szerint ha a bejelentés árujegyzékében az adott áruosztály fejezetcíme szó szerint szerepel, akkor a védjegy oltalma az érintett áruosztályba tartozó összes árura vagy szolgáltatásra ki fog terjedni. Az Európai Bíróság C-149/11 számú, az ONEL-ügyben hozott ítélete ezt a gyakorlatot 2012. júniusát követően alapvetően módosította azzal, hogy az árujegyzék szövegének szó szerinti értelmezése irányába mozdította el az értelmezést.

A védjegybejelentéskor a bejelentő annyi osztályba tartozó árura vagy szolgáltatásra nézve kérheti a védjegy oltalmát, ahány osztályban (ez akár lehet mind a 45) ténylegesen használni is szeretné az adott árujelzőt. A tanulmány szerkesztésének ideje alatt érvényes SZTNH-díjszabás alapján a védjegybejelentéskor legfeljebb három osztály megjelölése esetén az alapdíjat kell megtéríteni, és minden egyes további osztály megjelölésekor pótdíjat kell fizetni. A bejelentő módosíthatja az árujegyzéket a védjegy lajstromozása kérdésében hozott döntés meghozatalának napjáig az eredeti bejelentési nap és az esetleges korábbi elsőbbség megtartásával, de csak úgy, hogy az árujegyzék a bejelentési napon fennálló állapothoz képest nem lehet bővebb. Az elemzés során az adatbázisban az adott cégek neve alatt szereplő bejelentéseket vizsgáltuk a bejelentés ideje és a megjelölt osztályok szerint, attól eltekintve, hogy ezeket az igényeket az eredeti kérelem benyújtásakor vagy azt követően véglegesítették.

Az elemzés során a bejelentések száma alatt a megjelölt osztályok számát vizsgáltuk (ahol nem, ott erre külön kitértünk).

2.3. Nemzetgazdasági ágak és ágazatok besorolási rendszere

A gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere az EU tevékenységi osztályozásának (NACE Rev.2) magyar nyelvű változata. A nemzetközileg összehangolt, egységes, ezáltal összehasonlítható rendszer magyar megfeleltetését a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) végzi. Az 1893/2006/EK rendelet alapján 2008. január 1-jétől a tevékenységi osztályozás legutóbbi formája, a TEÁOR '08 van érvényben a gazdasági egységek főtevékenységének meghatározására, a gazdasági és társadalmi mutatók számítására, valamint

a statisztikai adatok publikálására. Az EUROSTAT aktualizálási eljárását követve a KSH évente egyszer a TEÁOR '08 tartalmi meghatározásait frissíti.

Gazdasági tevékenységek alatt azt értjük, amikor a rendelkezésre álló erőforrások felhasználásával valamilyen terméket vagy szolgáltatást állítanak elő.

A TEÁOR a gazdasági tevékenységeket szakágazati szinten csoportosítva tartalmazza; az adott szakágazat összekapcsolható azokkal a statisztikai egységekkel (minden megkülönböztető tulajdonságtól és típustól függetlenül), amelyek az adott tevékenységet végzik.

A TEÁOR négy szintű hierarchikus struktúrája a következőképpen épül fel:

1. nemzetgazdasági ágak (betűkóddal jelölve),
2. ágazatok (2 számjeggyel jelölve),
3. alágazatok (3 számjeggyel jelölve),
4. szakágazatok (4 számjeggyel jelölve).

Azonos szakágazatba tartoznak azok a tevékenységek, amelyek a termékek előállításához, illetve a szolgáltatások nyújtásához hasonló technológiát alkalmaznak. Az önálló szakágazatok kialakításának feltétele, hogy azok az EU legtöbb országában általánosan elterjedtek legyenek, vagy a világ gazdaságban jelentős súlyuk legyen, ezáltal biztosítva a nemzetközi összehasonlíthatóságot. A TEÁOR első, második és harmadik (aggregált) szintjét annak figyelembevételével alakították ki, hogy az egységek tevékenységei milyen alapvető tulajdonságokkal rendelkeznek (előállított termékek és szolgáltatások jellemzői; felhasználási célok; termelési inputok, folyamat és technológia stb.).

A gazdasági egységek tevékenységeinek azonosítása, hierarchiába rendezése és csoportosítása meglehetősen összetett feladat. Egy statisztikai egység ugyanis egy vagy több olyan gazdasági tevékenységet is végezhet, amely az aktuális TEÁOR szerint egy vagy több különféle szakágazatba tartozik. Ezeket a tevékenységeket hierarchikus rendbe kell tenni, ennek megfelelően minden egység rendelkezik egy főtevékenységgel, amelyik a legnagyobb mértékben járul hozzá az adott egység összes hozzáadott értékéhez (a kibocsátás és a folyó termelő felhasználás különbségéhez).⁸ A statisztikai egységek ugyanakkor végezhetnek másodlagos, illetve kiegészítő tevékenységeket is. Minden statisztikai egység TEÁOR-kódszáma a főtevékenysége alapján kerül meghatározásra; ennek megfelelően a későbbi fejezetekben elvégzett elemzésekben a vizsgált hazai vállalkozások nemzetgazdasági ágba és ágakba történő besorolásakor is ezt vizsgáljuk.

Elemzésünk során az alkalmazott tevékenységek legmagasabb szintű aggregálásakor praktikusági megfontolásokból eltértünk a TEÁOR '08 hivatalos felépítésétől. A nemzetgazdasági ágak között ugyanis a teljes feldolgozóipar önálló fejezetként szerepel, ami elemzési szempontból nem ideális. Ennek megfelelően a termelő iparágakat bizonyos ágazatok csoportjaiként értelmezzük a KSH STADAT adatbázisában alkalmazott struktúrájának meg-

⁸ A statisztikai egységek hozzáadott értéke tükrözi a bruttó hazai termékhez (GDP) történő hozzájárulásukat.

felelően. A feldolgozóiparon kívül eső tevékenységeket alapvetően a nemzetgazdasági ágak szintjén vizsgáljuk.

A TEÁOR '08 nemzetgazdasági ágait és ágazatait a Melléklet 3. táblázata tartalmazza.

2.4. Adatok

Az elemzés alapjául szolgáló adatok három forrásból származnak. A 2011. évhez kapcsolódó védjegybejelentésekkel kapcsolatos információk (a bejelentő azonosítására szolgáló adatok; a bejelentések száma; a megjelölt osztályok típusa, száma) az SZTNH nyilvánosan elérhető adatbázisából (e-kutatás) származnak.⁹ Az ebben azonosításra kerülő bejelentő vállalkozások gazdasági adatait (létszám, telephely, főtevékenység) a Céginfó adatbázisából nyertük ki.

A védjegybejelentők megfeleltetése a Céginfóban lévő vállalatokkal nem volt problémamentes. A problémák egy része a bejelentők nevének rövidített, nem hivatalos formában történő megadásából, illetve az adott cég nevének elterjedtségéből adódott. Ilyen esetekben a vállalati adatbázissal történő egyeztetés további, az oltalom iránti kérvényben is feltüntetett információk alapján (pl. székhely) történt. Néhány (elenyésző mennyiségű) esetben azonban lehetetlennek bizonyult a védjegybejelentő teljes bizonyossággal történő azonosítása, ami természetesen az adott alany adatbázisból történő kihagyását eredményezte. Ugyanide sorolható a korábban már említett halmaz, ahol a védjegy jogosultja és tényleges használója eltérő személy.

További nehézségeket okozott, hogy a 2011-ben kérelmet benyújtó vállalkozások közül akadtak olyanok, amelyek felvásárlás vagy felszámolás alá kerültek, megszűntek, esetleg új néven működtek tovább. A Céginfó segítségével a hasonló problémás eseteket szinte teljes mértékben sikerült felkutatni, így az ilyen okok miatt „elveszített” bejelentő cégek száma szintén elenyésző volt.

Az elemzést némileg megnehezítette, hogy a cégek nyilvántartásából helyenként hiányoznak a létszámadatok, ami szerint a vállalkozások méret alapján történő besorolását végeztük. A bejelentő vállalkozások 12%-át érintő hiányosság következtében a méretet a cégek 88%-ának adatai alapján határoztuk meg.

A nemzetgazdasági ágak és ágazatok aggregált mutatóit (hozzáadott érték, foglalkoztatottság, beruházási kiadások, vállalkozások száma) a KSH STADAT publikus adatbázisából, illetve a Statisztikai évkönyvből¹⁰ gyűjtöttük ki a vizsgált, azaz a 2011. évre vonatkozóan. Az elemzésben a tevékenységek legmagasabb aggregált szintjét annak alapján határoztuk meg, hogy a publikus adatbázisban milyen bontású adatok elérhetők. Ennek megfelelően a 2.3.

⁹ Az e-kutatás elérhető az SZTNH honlapján: <http://epub.hpo.hu/e-kutatas/?lang=HU>.

¹⁰ Magyar statisztikai évkönyv. KSH, 2011.

alfejezetben tárgyalt módszert alkalmaztuk, vagyis a feldolgozóipart bizonyos ágazatok csoportjaira bontottuk (a KSH gyakorlata alapján), a többi nemzetgazdasági ágat pedig önálló egységként kezeltük.

3. A védjegyintenzív nemzetgazdasági ágak és ágazatok súlya a magyar gazdaságban

3.1. Védjegybejelentők és -bejelentések

2011-ben 1338 Magyarországon bejegyzett (és a Cégbiztosításban sikeresen azonosított) gazdasági társaság összesen 5243 alkalommal jelölt meg valamilyen áru- vagy szolgáltatási osztályt védjegybejelentései során. Egy adott bejelentő cég átlagosan 2 különböző osztályban kívánt oltalmat kapni.

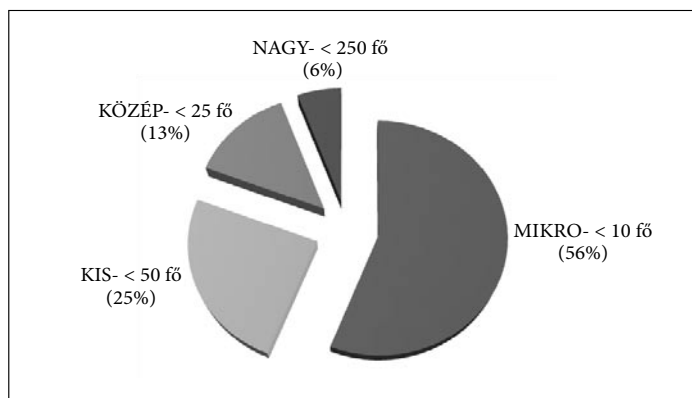
Az érdekelt gazdasági társaságok közel fele (45%) egyetlen áru- vagy szolgáltatási osztályban volt érdekelt. További 369 cég neve szerepelt bejelentőként 2 különböző osztályban is; a vállalkozások ötödének védjegyoltalom iránti kérelmei pedig 3 osztályt érintettek. Négy vagy annál több áru- és szolgáltatási osztályt 95 cég jelölt meg, maximálisan 15-öt.

2. táblázat: A védjegybejelentő gazdasági társaságok által megjelölt osztályok megoszlása

Megjelölt osztályok mennyisége	Bejelentő gazdasági társaságok száma
1	604
2	369
3	270
4	48
5	17
10	26
15	4
	1338

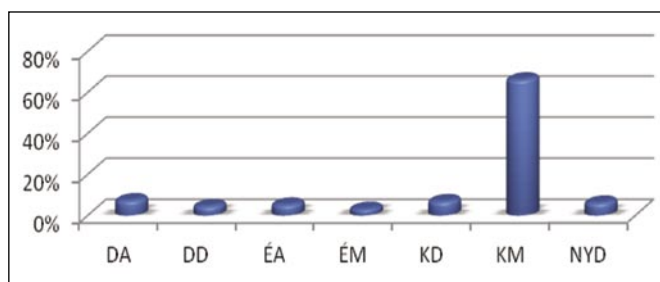
A bejelentést tevő gazdasági társaságok közül 1175 esetében tudtuk megállapítani a munkavállalók létszámát: ezek alkalmazásában összesen közel 160 ezer fő állt. Ebből az értékből kiindulva az összes 2011-ben oltalmat igénylő cég által – vagyis valamely adott évi védjegybejelentéshez közvetlenül kapcsolható – foglalkoztatottak száma megközelítette a 180 ezret (a KSH adatai alapján az összes foglalkoztatott 4,7%-át). A létszámméret alapján a kisebb cégek képviseltették magukat nagyobb súllyal. A védjegybejelentő mikrovállalkozások száma 2011-ben 750 volt; a kisvállalkozások közül 331, a közép- és nagyvállalatok képviselőiben pedig 181, illetve 76 cég igényelt hasonló oltalmat.

2. ábra: A bejelentő vállalkozások méret szerinti megoszlása (2011)

A területi eloszlást tekintve az érintett vállalkozások több mint fele (53%) budapesti székhellyel rendelkezett. A cégek további 13%-a származott valamely közép-magyarországi településről, így hazánk középső területén működött a 2011-ben védjegybejelentést tett összes vállalkozás kétharmada. A többi régió közül Dél-Alföld és Közép-Dunántúl aktívabban (egyaránt 7% felett), Nyugat-Dunántúl és Észak-Alföld ennél mérsékeltebben (6,3%; 5,3%), Dél-Dunántúl és Észak-Magyarország pedig gyengén szerepelt (4,6%; 3,2%). A legaktívabb védjegybejelentő város 2011-ben – Budapest után – Szeged volt, amelyik 30 oltalmat igénylő vállalkozást tudhatott magáénak. Ezt Debrecen követte 28; Győr és Pécs pedig 22-22 hasonló céggel.¹¹

3. ábra: Vállalkozások területi megoszlása (2011)

¹¹ A legalább 10 védjegybejelentő gazdasági társaságot szerepeltető városok listáját a Melléklet 4. táblázata tartalmazza.

Amennyiben csak a védjegybejelentőket tekintjük (benyújtott kérelmeik számát nem), a főtevékenységek között a leggyakrabban a *Kereskedelem, gépjárműjavítás* nemzetgazdasági ág szerepelt (380 céggel). Közel feleannyi (150) vállalkozás működött a *Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység* területén. Szintén kiemelkedő volt még az *Információ, kommunikáció* (133 céggel), az *Élelmiszer- ital- és dohánygyártás* (109 céggel), valamint az *Ingatlanügyletek* (63 céggel). Az ágazatok szintjén meglehetősen heterogén szórás tapasztalhatunk. A legtöbb érintett gazdasági társaság a *Nagykereskedelem* és a *Kiskereskedelem* területét képviselte (az összes cég közül 255, illetve 109 tevékenykedett ezeken a területeken). A hazai *Élelmiszergyártást* 66 vállalkozás képviselte, amitől alig maradt el a 63 *Ingatlanügyletekben*, a 45 *Vendéglátásban*, valamint a 43 *Italgártásban* érdekelt cég.

Egy-egy védjegybejelentő természetesen több oltalmat is igényelhetett az adott időszakban, így a következőkben a kérvényezők helyett a védjegybejelentések (a kérelmeik során a megjelölt osztályok száma) alapján végezzük el az elemzést. Ez hozzájárul azon gazdasági szereplők vagy ágazatok azonosításához, amelyek intenzívebben használják ki a vizsgált iparjogvédelmi eszköz nyújtotta lehetőségeket.

Az egy adott nemzetgazdasági ágból vagy feldolgozóipari ágazatból érkező védjegybejelentések (áru- vagy osztálymegjelöléseinek) száma alapján a *Kereskedelem, gépjárműjavítás* a legtöbbet képviselt szektor. Minden negyedik megjelölés ehhez a tevékenységi csoporthoz volt köthető 2011-ben. A második ezen a listán 11,6%-kal az *Információ, kommunikáció* volt, nem sokkal felülmúlva a *Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységet* (9,7%), illetve az *Élelmiszer- ital- és dohánygyártást* (8,4%). A *Művészet, szórakoztatás, szabadidő* az összes megjelölés 5,8%-a, a *Gyógyszergyártás* pedig 5%-a volt. Ágazati szinten a *Nagy-* és a *Kiskereskedelem* tevékenységet végző bejelentőktől érkezett a legtöbb bejelentés: az előbbtől 855, az utóbbtól pedig 402. További négy szektor szerepelt 200 alkalomnál többször a listában: az *Élelmiszergyártás* (277), a *Gyógyszergyártás* (250), az *Alkotó-, művészeti, szórakoztató tevékenység* (208), valamint a *Vendéglátás* (201).

A számítások szerint 2011-ben az áru- és szolgáltatási osztályokban történő összes megjelölés 42%-a 10 fő alatti munkavállalói létszámmal működő cégtől érkezett. Majdnem minden negyedik bejelentésért a kisvállalkozások voltak felelősek. A nagyvállalatok ezen a listán megelőzték a közepes méretű gazdasági társaságokat: az előbbieket súlya 19%, az utóbbiaké 16% volt. Ezeket a számokat összehasonlítva a bejelentő vállalkozások létszám-méret szerinti csoportosításával megkapjuk a védjegy-intenzitási mutatókat, vagyis hogy egy adott típusú (méretű) cég átlagosan mennyi védjegybejelentést tett 2011-ben. Az eredmények alapján megállapíthatjuk, hogy 2011-ben a nagyvállalatok egyenként átlagosan 12,6 esetben jelöltek meg egy áru- vagy szolgáltatási osztályt védjegybejelentéseik során, amely érték a középvállalkozások hasonló mutatójának 2,8-szorosa, a kisvállalkozásokénak a 3,6-szorosa, illetve a mikrovállalkozásokénak a 4,5-szöröse.

3.2. Védjegyjntenzív nemzetgazdasági ágak és ágazatok

A védjegyjbejelentéseket tartalmazó adatbázisban szereplő, Magyarországon bejegyzett vállalkozásokat főtevékenységük alapján 31 nemzetgazdasági ágba, illetve feldolgozóipari ágazatba tudtuk besorolni. Ez egyben azt is jelenti, hogy a védjegyjbejelentők minden releváns ágazatot lefednek.¹² A határvonalat kijelölő, átlagos védjegyj-intenzitási mutató 2,08 volt, azaz 1000 iparági munkavállalóra kissé több mint 2 védjegyjbejelentés jutott 2011-ben. Az előző fejezetben leírt módszertan alapján 10 olyan tevékenységi csoportot azonosítottunk, amely az átlagosnál intenzívebben alkalmazza a védjegyeket mint áruí vagy szolgáltatásai a versenytársakétól történő megkülönböztetésére szolgáló iparjogvédelmi oltalmi formát. A számítási módszer alapján az átlagon felüli teljesítménynek két oka lehetséges: több vállalat igényelt védjegyet ezekről a területekről, illetve az érintett cégek nagyobb számú bejelentést tettek (akár egy osztályon belül, akár több osztály megjelölésével).

A védjegyjntenzív szektorok közül kiemelkedik a *Gyógyszergyártás* szerepe, amelynek esetében 1000 iparági alkalmazottra több mint 11 bejelentés jutott 2011-ben. Ebben az iparágba tartozik a gyógyszeralapanyagok és gyógyszerkészítmények gyártása (ezek kereskedelme nélkül). Az abszolút rangsorban a gyógyszeripar a megjelölések számában 250 kérelemmel a hetedik, míg a foglalkoztatottak számában 22 600 fővel a 26. helyen szerepelt. A második legintenzívebb védjegyjbejelentő szektor az *Ingatlanügyletek*. Ennek esetében 1000 munkavállalóra 9,7 védjegyjbejelentés jutott a vizsgált évben. Ebben a szektorba tartozik a saját tulajdonú ingatlan adásvétele; saját vagy bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése, illetve az ingatlanügynöki és -kezelési tevékenység. Az adott nemzetgazdasági ág hasonló méretű, mint a gyógyszeripar (21,5 ezer fő), ám annál kissé kevesebb védjegyjbejelentéssel bír (208). A dobogó harmadik fokát a 2011. évi védjegyjbejelentések alapján az *Információ, kommunikáció* szerezte meg 6,4-es értékkel. Ebben a szektorba tartozik a kiadói tevékenység; a filmek, videók és televízióműsorok összeállítása, gyártása és szolgáltatása; a távközlés és az információs, illetve információtechnológiai szolgáltatás. Ez a nemzetgazdasági ág az adott évben 596 kérelemért volt felelős, amellyel az abszolút listán a negyedik pozícióban végzett. A munkavállalók száma (91,8 ezer fő) alapján a 14. helyezéssel a közepes méretű szektorok közé tartozik.

¹² A vállalkozások szempontjából nem tekinthető relevánsnak a Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás; a Háztartás és a Területen kívüli szervezet nemzetgazdasági ágazat.

3. táblázat: A nemzetgazdasági ágak és ágazatok védjegyintenzitása

Nemzetgazdasági ágak és ágazatok	1000 alkalmazottra jutó bejelentések száma	Nemzetgazdasági ágak és ágazatok	1000 alkalmazottra jutó bejelentések száma
Gyógyszergyártás	11,062	Fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység	0,912
Ingatlanügyletek	9,674	Egyéb szolgáltatás	0,877
Információ, kommunikáció	6,492	Textília, ruházat, bőr, bőrtermék gyártása	0,848
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	4,713	Kökszgyártás, kőolaj-feldolgozás	0,820
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	3,713	Szállítás, raktározás	0,505
Villamosenergia-, gáz- és gőzellátás	3,438	Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	0,379
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	3,422	Építőipar	0,337
Vegyí anyag, termék gyártása	3,295	Gép, gépi berendezés gyártása	0,267
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2,426	Bányászat, kőfejtés	0,180
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	2,102	Humán-egészségügyi, szociális ellátás	0,176
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	1,450	Oktatás	0,167
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	1,340	Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	0,148
Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	1,139	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	0,146
Vízellátás, szennyvíz kezelése, hulladékgazdálkodás	1,066	Villamos berendezés gyártása	0,096
Egyéb feldolgozóipari tevékenység, ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	1,030	Járműgyártás	0,064

A többi védjegyintenzív szektor közül kimagaslóan a *Kereskedelem, gépjárműjavításhoz* kapcsolódik a legtöbb védjegybejelentés (megjelölés) 2011-ben. Ez a nemzetgazdasági ág

összesen 1324 megjelölésért felelős, ami több mint kétszerese a sorban következő *Információ, kommunikációnak* (596 bejelentés), illetve a *Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységnek* (512 bejelentés). A *Vegyianyag, termék gyártása* a legkevesebb bejelentési mutatóval rendelkező védjegyintenzív szektor: 58 megjelöléssel ugyan az abszolút listán csak a 14., de mivel a foglalkoztatottak számát tekintve a legkisebb ágazatok között van (28.), összességében az 1000 főre jutó indikátorban erős átlagos teljesítményt nyújtott (3,3).

3.3. A védjegyintenzív nemzetgazdasági ágak és ágazatok súlya a bruttó hozzáadott értékben

A nemzetgazdaság bruttó hazai terméke (GDP) 2011-ben megközelítette a 23 700 milliárd Ft-ot. Az előző alfejezetben azonosított hazai védjegyintenzív ágazatok bruttó hozzáadott értéke a 2011. évi nemzetgazdasági GDP 42%-át tette ki, kis híján elérve a 10 000 milliárd forintot. Ennek megfelelően ugyan az összesen 34 nemzetgazdasági ág és feldolgozóipari ágazat kevesebb mint harmada tartozik az átlagnál aktívabb bejelentők közé, az érintett szektorok súlya ennél jóval kiemeltebb makroszintű szerepet mutat. A KSH statisztikai adatai alapján a védjegyintenzív ágazatok közül a *Kereskedelem, gépjárműjavítás* járult hozzá a legnagyobb mértékben a nemzetgazdaság bruttó hozzáadott értékéhez (2417 milliárd Ft), amit az *Ingatlanügyletek* tudott megközelíteni a vizsgált évben (2054 milliárd Ft). Teljesítményben az előzőekhez képest feleakkora súllyal bír a *Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység* (1202 milliárd Ft), valamint az *Információ, kommunikáció* (1201 milliárd Ft). 2011-ben a védjegyintenzív ágazatok közül az adatok szerint a *Gyógyszergyártás* járult hozzá legkisebb (abszolút) mértékben a hazai GDP-hez (174 milliárd Ft). A listában szereplő három feldolgozóipari ágazat esetében azonban meg kell jegyeznünk, hogy becslült adatokkal dolgoztunk. Ennek az az oka, hogy a KSH nyilvános adatbázisában a feldolgozóiparra csupán aggregált (nemzetgazdasági szintű) adatok elérhetők. A probléma feloldásához, vagyis ahhoz, hogy a termelő tevékenységek esetében ágazati szintű mutatókkal tudjunk dolgozni, a Magyar statisztikai évkönyv 2011. évre vonatkozó kiadványából¹³ az ipar ágazati szerkezetét a termelés alapján meghatározó táblázatot vettük segítségül. Ez százalékos formában meghatározza az egyes szektorok fontosságát az ipari tevékenységeken belül, amely súlyok alapján következtethetünk az adott ágazatok teljesítményére. Az így kapott adat természetesen nem tökéletes helyettesítője az ágazat valós bruttó hozzáadott értékének, de feltételezéseink szerint a rendelkezésre álló adatok közül ez adja a valósághoz legközelebb álló számokat.

¹³ I. m. (10).

4. táblázat: A védjegyintenzív ágazatok bruttó hozzáadott értéke (2011)

Nemzetgazdasági ágak és ágazatok	GDP (millió Ft)
Gyógyszergyártás*	173 985
Ingtalanügyletek	2 054 623
Információ, kommunikáció	1 201 144
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	272 789
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1 201 746
Villamosenergia-, gáz- és gőzellátás	619 688
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása*	585 861
Vegyvi anyag, termék gyártása*	294 620
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2 416 988
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	1 059 686
Összesen	9 881 130
Nemzetgazdaság	23 678 903
Súly a nemzetgazdaságban	42%

* *Becsült adat*

3.4. A védjegyintenzív nemzetgazdasági ágak és ágazatok súlya a foglalkoztatásban

A foglalkoztatottak száma a nemzetgazdaságban 2011-ben átlagosan 3,8 millió fő körül alakult. Az adott évben védjegybejelentést benyújtó vállalkozások összesen kb. 180 ezer főt foglalkoztattak, azaz a munkavállalók 4,7%-a közvetlenül köthető a vizsgált időszakban valamely kérelemhez. A védjegyintenzív ágazatokat tekintve a számítások szerint a munkavállalók 30%-a, azaz közel 1,2 millió fő dolgozott valamelyik érintett területen. Ezek közül a legtöbben (546 ezer fő) a *Kereskedelem, gépjárműjavításban*, a legkevesebben pedig a *Vegyvi anyag, termék gyártásában* (17,6 ezer fő). A kereskedelmen kívül további két szektor esetében haladta meg a dolgozók átlagos létszáma a 100 ezer főt: *Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység* (137 ezer fő) és *Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása* (124 ezer fő).

5. táblázat: A védjegyetenzív ágazatok foglalkoztatottsági mutatója (2011)

Nemzetgazdasági ágak és ágazatok	Foglalkoztatottak száma (ezer fő)
Gyógyszergyártás	22,6
Ingatlanügyletek	21,5
Információ, kommunikáció	91,8
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	62,8
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	137,9
Villamosenergia-, gáz- és gőzellátás	38,1
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	123,9
Vegyipari anyag, termék gyártása	17,6
Kereskedelem, gépjárműjavítás	545,7
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	91,8
Összesen	1153,7
Nemzetgazdaság	3811,9
Súly a nemzetgazdaságban	30%

3.5. A védjegyetenzív nemzetgazdasági ágak és ágazatok súlya a beruházásban

A nemzetgazdasági beruházások értéke 2011-ben megközelítette a 4300 milliárd forintot. A védjegyetenzív ágazatok ebből 1771 milliárd Ft-ot tettek ki, azaz az összes beruházási kiadás 41%-a valamely hasonló szektorban realizálódott. A legtöbb fejlesztés az *Ingatlanügyletek* szektorban történt, amely területen közel 663 milliárd Ft halmozódott fel. Ennek az összegnek kevesebb mint felét investálták a *Kereskedelem, gépjárműjavításba* (304 milliárd Ft), valamint a *Villamosenergia-, gáz- és gőzellátásba* (235 milliárd Ft). A legkevesebb fejlesztés a statisztika szerint a pénzügyi és gyógyszeripari szektorban történt 2011-ben. (A feldolgozóipar beruházási kiadásait a rendelkezésre álló adatok hiányában a 3.3. alfejezetben leírt módon becsültük.)

6. táblázat: A védjegyintenzív ágazatok beruházásai (2011)

Nemzetgazdasági ágak és ágazatok	Beruházások értéke (millió Ft)
Gyógyszergyártás*	39 465
Ingtalanügyletek	662 877
Információ, kommunikáció	148 445
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	58 576
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	74 538
Villamosenergia-, gáz- és gőzellátás	235 157
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása*	132 890
Vegyipar, termék gyártása*	66 829
Kereskedelem, gépjárműjavítás	304 234
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	47 820
Összesen	1 770 831
Nemzetgazdaság	4 299 482
Súly a nemzetgazdaságban	41%

* *Becsült adat*

3.6. A védjegyintenzív nemzetgazdasági ágak és ágazatok súlya a vállalkozások számában

Ebben az alfejezetben két szempontot vizsgáltunk. Egyrészt az előzőekben látott gyakorlatnak megfelelően elemeztük a védjegyintenzív ágazatok hozzájárulását a nemzetgazdaság egészéhez, ebben az esetben a vállalkozások számát tekintve. Másrészt azonban az adatok azt is megengedték, hogy megállapítsuk a 2011-ben védjegybejelentést tett cégek súlyát az összes adott ágazatban tevékenykedő gazdasági társasághoz viszonyítva. A kapott eredmények azonban – a rendelkezésre álló mutatók korlátait figyelembe véve – csupán tájékoztató jellegűek. Ennek oka, hogy a KSH az elemzés ideje alatt még nem tette elérhetővé a 2011. évre vonatkozó, vállalkozástípusok szerinti adatokat, így – jobb híján – a 2010-es értékekkel dolgoztunk.

Magyarországon 2010-ben közel 390 ezer gazdasági társaság működött (az egyéni vállalkozások nélkül). A KSH adatai szerint a védjegyintenzív ágazatokban a hazánkban működő vállalkozások száma kissé meghaladta a 230 ezret. Ennek megfelelően a hasonló cégek nemzetgazdasági súlya 60%-ot tett ki. A legtöbb vállalkozás a védjegyintenzív szektorok

közül a *Kereskedelem, gépjárműjavításban* (85 ezer) és a *Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységben* (71 ezer) működött. Jelentősnek mondható még az *Ingtatlanügyletek* és az *Információ, kommunikáció*: az előbbiben 26,5 ezer, az utóbbiban pedig 25,5 ezer vizsgált gazdasági szereplő működött aktívan közre. A védjegyintenzív ágazatok közül a legkisebb a gyógyszeripari szektor, amelyben 2010-ben hazánkban mindössze 91 cég termelt.

7. táblázat: A védjegyintenzív ágazatok hozzájárulása a vállalkozások számához (2011)

Nemzetgazdasági ágak és ágazatok	Vállalkozások száma
Gyógyszergyártás	91
Ingtatlanügyletek	26 473
Információ, kommunikáció	25 570
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	8 176
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	71 317
Villamosenergia-, gáz- és gőzellátás	551
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	4 168
Vegyí anyag, termék gyártása	516
Kereskedelem, gépjárműjavítás	85 174
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	8 760
Összesen	230 796
Nemzetgazdaság	384 947
Súly a nemzetgazdaságban	60%

A kapott eredmények alapján a 2011-ben védjegybejelentést tett 1338 magyar gazdasági társaság a Magyarországon működő és hasonló (nem egyéni) vállalkozások (2010. évi) számának a 0,35%-át tette ki. A legmagasabb aránnyal a gyógyszeriparban találkozunk: a hazánkban működő, gyógyszergyártással foglalkozó vállalkozások több mint 13%-a tett védjegybejelentést 2011-ben. Szintén magas a *Kokszgyártás, kőolaj-feldolgozásban* tevékenykedő bejelentő cégek súlya (7,7%), ez az adat azonban félrevezető lehet. A viszonylag magas érték a szektorban hazánk területén működő gazdasági szereplők kis számából adódik. 1%-ot meghaladó aránnyal szerepel még a *Vegyí anyag, termék gyártása* (2,9%), az *Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása* (2,6%) és a *Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyződésmosztás* (1,1%).

A társas vállalkozásokkal kapcsolatban a nemzetgazdaság egészére nézve rendelkezésünkre állnak a (2010. évre vonatkozóan) létszám-méret alapján csoportosított adatok. Ennek alapján a 2011-ben védjegybejelentést tevő mikrovállalkozások az összes 10 fő alatti munkavállalói létszámmal működő cég 0,21%-át tették ki. A létszám emelkedésével egyenes arányban nő a kérelmet igénylők súlya az egyes típusokon belül. A működő kisvállalkozások 1,31%-a tett védjegybejelentést 2011-ben, amely arány 3,9%-ra növekszik a középvállalatok esetében. A számítások szerint minden tizenegyedik, hazánkban működő nagyvállalat tett védjegybejelentést a vizsgált évben (azaz súlyuk elérte a 8,7%-ot).

3.7. Más nemzetgazdasági ágak és ágazatokkal történő összehasonlítás

A védjegyintenzív ágazatokat ebben a fejezetben teljesítményük alapján összehasonlítjuk azokkal a szektorokkal, amelyek az átlagnál kevésbé aktívak az áruk és szolgáltatások megkülönböztetését elősegítő iparjogvédelmi forma megszerzésében.

A 2011. évi GDP alapján öt védjegyintenzív ágazat szerepel a tíz legjobban teljesítő szektor között. A nemzetgazdasági teljesítményhez két védjegyintenzív ágazat járult hozzá a legnagyobb mértékben: a *Kereskedelem, gépjárműjavítás és az Ingatlanügyletek* bruttó hozzáadott értéke egyaránt meghaladta a 2000 milliárd Ft-ot.¹⁴ Értékben alig lemaradva a harmadik helyen a *Közigazgatás; védelem; kötelező társadalombiztosítás* végzett, amely a védjegybejelentő vállalkozások szempontjából nem tekinthető releváns területnek. A GDP – és nem a védjegyek – tekintetében szintén jelentős a *Szállítás, raktározás*, amely szektor vizsgált évi teljesítménye megközelítette az 1500 millió Ft-ot. A védjegyintenzív ágazatok közül a lista első harmadában foglal még helyet a *Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység* (1202 milliárd Ft), az *Információ, kommunikáció* (1201 milliárd Ft) és a *Pénzügyi, biztosítási tevékenység* (1060 milliárd Ft), közrefogva olyan szektorokat mint az oktatás és a mezőgazdaság. A bruttó hozzáadott érték szempontjából a középmezőnyben foglalt helyet a *Villamosenergia-, gáz- és gőzellátás* (620 milliárd Ft) és az *Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása* (586 milliárd Ft). A lista utolsó harmadában három védjegyintenzív ágazat szerepel, amelyek közül a *Gyógyszergyártás* járult hozzá a legkisebb mértékben a hazai GDP-hez (174 milliárd Ft).

A foglalkoztatási adatok alapján felállított rangsort szintén egy védjegyintenzív ágazat vezeti. A *Kereskedelem, gépjárműjavítás* szektorban 2011-ben 546 ezren dolgoztak. Ettől az értéktől meglehetősen elmaradt a második *Oktatás* (317 ezer fő) és a harmadik *Közigazgatás; védelem; kötelező társadalombiztosítás* (310 ezer fő). Az első harmadban további két védjegyintenzív ágazat szerepel: a *Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység* 138 ezer fővel a kilencedik, az *Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása* pedig 124 ezer fővel a tizedik.

¹⁴ A nemzetgazdasági ágak és ágazatok 2011. évi bruttó hozzáadott értékeit a Mellékletben található 1. ábra foglalja össze.

A munkavállalók létszámát tekintve a legtöbb védjegyintenzív tevékenység az alsó harmadban, vagyis a legkisebkek között található. A *Villamosenergia-, gáz- és gőzellátás* (38 ezer fő), a *Gyógyszergyártás* (23 ezer fő), az *Ingtatlanügyletek* (22 ezer fő) és a *Vegyí anyag, termék gyártása* (18 ezer fő) alig előzi meg a rangsort záró *Bányászat, köfejtést* (11 ezer fő) és a *Kokszgyártás, kőolaj-feldolgozást* (6 ezer fő).

A 2011. évi beruházási adatok alapján a védjegyintenzív szektorokat két csoportba lehet osztani: a releváns ágazatok fele a vezető fejlesztők közé, míg a másik fele a harmadik harmadba tartozik. A beruházási kiadások alapján a vizsgált évben az *Ingtatlanügyletek* nemzetgazdasági ág szereplői fordították a legtöbbet a fejlesztésekre (663 milliárd Ft), vagyis ismét egy védjegyintenzív terület nyújtotta a legkiemelkedőbb teljesítményt. A második helyen a védjegyek szempontjából nem átlagon felül aktív *Szállítás, raktározás* végzett (574 milliárd Ft), majd a *Kereskedelem, gépjárműjavítás* következett (304 milliárd Ft). A legtöbb beruházást foganatosító ágazatok első harmadába tartozik még a *Villamosenergia-, gáz- és gőzellátás* (235 milliárd Ft), az *Információ, kommunikáció* (148 milliárd Ft) és az *Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása* (133 milliárd Ft). A fejlesztési kiadások szempontjából kevésbé jelentős, ennek megfelelően a lista 20–22. helyét foglalja el a *Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység* (75 milliárd Ft), a *Vegyí anyag, termék gyártása* (67 milliárd Ft) és a *Művészet, szórakoztatás, szabadidő* (59 milliárd Ft). A legkevesebb beruházást a védjegyintenzív ágazatok közül a *Gyógyszergyártás* könyvelhette el 2011-ben (39 milliárd Ft). Az abszolút listán az összes nemzetgazdasági ág közül a *Bányászat, köfejtés* és a *Textília, ruházat, bőr, bőrtermék gyártása* végzett sereghajtóként egyenként kevesebb mint 20 milliárd Ft-os kiadással.

Az utolsó szempont, ami alapján elemezzük a védjegyintenzív ágazatokat, az adott területen működő vállalkozások (2010. évi) száma. Ebben az összevetésben a releváns ágazatok mind a három harmadban szerepelnek. Az öt legtöbb működő céggel bíró szektor közül négy átlagon felül védjegyintenzív. A *Kereskedelem, gépjárműjavításban* 85 ezer; a *Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységben* 71 ezer, az *Ingtatlanügyletekben* 27 ezer és az *Információ, kommunikáció terén* 26 ezer gazdasági társaság tevékenykedett Magyarországon. Az egyetlen kivételt jelentő szektor az Építőipar, amely a harmadik legtöbb aktív vállalkozást tudhatja magáénak (34 ezer). A védjegyek szempontjából releváns területek közül a legkevesebb gazdasági szereplővel a *Villamosenergia-, gáz- és gőzellátás* (551), a *Vegyí anyag, termék gyártása* (516) és a *Gyógyszergyártás* (91) rendelkezik olyan egyéb ágazatokkal együtt, mint a *Bányászat, köfejtés* (428) és a *Kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás* (13).

Összességében megállapíthatjuk, hogy a hazai védjegyintenzív szektorok a bruttó hozzáadott értéket vizsgálva inkább a húzóágazatokat jelentő vezetők közé tartoznak, míg a foglalkoztatásban a lista második felében foglalnak helyet. A beruházási kiadások és a vállalkozások száma szerinti vizsgálat pedig megerősítette a releváns ágazatok meglehetősen heterogén jellegét.

Összefoglalás

Az USA Kereskedelmi Minisztériuma (*U.S. Department of Commerce*) 2012. április 11-én publikálta az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegyhivatala és a Közgazdasági és Statisztikai Hivatal (*Economics and Statistics Administration, ESA*) közös tanulmányát, amely azonosította a szabadalom, a védjegy és a szerzői jog területén legtermékenyebb ágazatokat, illetve számszerűsítette ezek szerepét az amerikai gazdaságban.¹⁵ Az elemzés szerint az amerikai gazdaság egésze kisebb-nagyobb mértékben függ a szellemi tulajdon-védelem valamely formájától, mivel gyakorlatilag minden ágazat előállít vagy felhasznál releváns termékeket és szolgáltatásokat. Hasonló eredményre jutott az Európai Bizottság által 2013. szeptember 30-án bemutatott, az Európai Szabadalmi Hivatal és a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal közös projektjének eredményeit tartalmazó jelentése is.

Jelen tanulmányban arra vállalkoztunk, hogy az amerikai publikációban alkalmazott módszertan adaptálásával, azaz a védjegybejelentést tevő hazai vállalkozások adatainak vizsgálatával feltérképezzük a nemzetgazdasági ágak és ágazatok védjegy-bejelentési aktivitását, valamint meghatározzuk a védjegyintenzív szektorok hozzájárulását a nemzetgazdaság teljesítményéhez.

2011-ben 1338 sikeresen azonosított és Magyarországon bejegyzett gazdasági társaság összesen 5243 különböző osztályt megjelölő védjegybejelentést tett. A cégek közel fele (45%) egyetlen áru- vagy szolgáltatási osztályban igényelt oltalmat. A legnépszerűbb az 5. áruosztály volt (gyógyszerészeti és állatgyógyászati készítmények stb.), amelybe 432 védjegybejelentés érkezett a vizsgált évben. Ezt a 35. szolgáltatási osztály (reklámozás; kereskedelmi ügyletek; kereskedelmi adminisztráció és irodai munkák) és a 42. szolgáltatási osztály (tudományos és műszaki szolgáltatások stb.) követte 349 és 319 kérelemmel.

A nemzeti védjegybejelentést tett hazai gazdasági társaságok főtevékenységük alapján minden releváns nemzetgazdasági ágat és feldolgozóipari ágazatot képviselve rendkívül heterogén csoportot alkotnak. A listában a leggyakrabban a Kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ág szerepelt (380 cég esetében). Közel feleannyi (150) vállalkozás működött a Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység területén. Az egy adott nemzetgazdasági ágból vagy feldolgozóipari ágazatból érkező védjegybejelentések (áru- vagy osztálymegjelöléseinek) száma alapján szintén a Kereskedelem, gépjárműjavítás volt a legtöbbet képviselt szektor. Minden negyedik megjelölés ehhez a tevékenységi csoporthoz volt köthető 2011-ben. A második ezen a listán 11,6%-kal az Információ, kommunikáció volt, nem sokkal felülmúlva a Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységet (9,7%).

A bejelentő vállalkozások közül létszám-méret alapján a kisebb cégek képviseltették magukat nagyobb számban, és majdnem minden negyedik bejelentést a kisvállalkozások tették.

¹⁵ I. m. (3).

Ugyanakkor a legalább 250 főt foglalkoztató nagyvállalatok egyenként átlagosan 12,6 védjegybejelentést tettek (azaz ennyi áru- vagy szolgáltatási osztályt jelöltek meg), amely érték a középvállalkozások hasonló mutatójának 2,8-szorosa, a kisvállalkozásokénak a 3,6-szorosa, illetve a mikrovállalkozásokénak a 4,5-szöröse.

A területi eloszlást tekintve az érintett vállalkozások több mint fele (53%-a) budapesti székhellyel rendelkezett, valamint hazánk középső régiójában működött a védjegybejelentést tett összes vállalkozás kétharmada. A legaktívabb védjegybejelentő város Budapest, Szeged és Debrecen volt.

A 2011. év adatai alapján összesen 10 olyan nemzetgazdasági ágat vagy feldolgozóipari ágazatot azonosítottunk (az összesen 34-ből), amelyek az átlagnál jobban kihasználják a védjegy mint szellemi tulajdon-védelmi eszköz adta lehetőségeket. Az adatok alapján a Gyógyszergyártást képviselő hazai vállalatok a leginkább védjegyintenzív gazdasági szereplők. Ebben a szektorban 1000 iparági foglalkoztatottra kissé több mint 11 védjegybejelentés jutott a vizsgált évben. Ezt az eredményt az Ingatlanügyletek követi 9,7-es mutatóval. A harmadik helyen az Információ, kommunikáció végzett, amely ágazatban 1000 főre kb. 6,5 védjegybejelentés jutott. A határvonalat kijelölő átlagos védjegyintenzitási mutató 2,08 volt, azaz 1000 iparági munkavállalóra kissé több mint két védjegybejelentés jutott 2011-ben.

A hazai védjegyintenzív ágazatok bruttó hozzáadott értéke a 2011. évi nemzetgazdasági GDP 42%-át tette ki, kis híján elérve a 10 000 milliárd forintot. Ennek megfelelően ugyan az összes nemzetgazdasági ág és feldolgozóipari ágazat kevesebb mint harmada tartozik az átlagosnál aktívabb bejelentők közé, az érintett szektorok súlya ennél jóval kiemeltebb makroszintű szerepet mutat. A statisztikai adatok alapján a védjegyintenzív ágazatok közül a Kereskedelem, gépjárműjavítás járult hozzá a legnagyobb mértékben a nemzetgazdaság bruttó hozzáadott értékéhez (2417 milliárd Ft), amit az Ingatlanügyletek tudott megközelíteni a vizsgált évben (2054 milliárd Ft).

Az adott évben védjegybejelentést benyújtó vállalkozások összesen kb. 180 ezer főt foglalkoztattak, azaz a munkavállalók 4,7%-a köthető közvetlenül a vizsgált időszakban tett valamely védjegy-bejelentési kérelemhez. A védjegyintenzív ágazatokat tekintve a számítások szerint a munkavállalók 30%-a, azaz közel 1,2 millió fő dolgozott valamelyik érintett területen. Ezek közül a legtöbben (546 ezer fő) a Kereskedelem, gépjárműjavításban, a legkevesebben pedig a Vegyi anyag, termék gyártásában (17,6 ezer fő).

A védjegyintenzív ágazatok ebből 1771 milliárd Ft-ot tettek ki, azaz az összes beruházási kiadás 41%-a valamely hasonló szektorban realizálódott. A legtöbb fejlesztés az Ingatlanügyletek szektorban történt, amely területen közel 663 milliárd Ft halmozódott fel.

A kapott eredmények alapján a 2011-ben védjegybejelentést tett 1338 magyar gazdasági társaság a Magyarországon működő és hasonló (nem egyéni) vállalkozások (a rendelkezésre álló 2010. évi) számának a 0,35%-át tette ki. A legmagasabb aránnyal a gyógyszeriparban találkozunk: a hazánkban működő, gyógyszergyártással foglalkozó vállalkozások több mint 13%-a tett védjegybejelentést 2011-ben.

A védjegyintenzív ágazatokban a hazánkban működő vállalkozások száma kissé meghaladta a 230 ezret. A hasonló cégek nemzetgazdasági súlya 60%-ot tett ki. A legtöbb vállalkozás a védjegyintenzív szektorok közül a Kereskedelem, gépjárműjavításban (85 ezer) és a Szakmai, tudományos, műszaki tevékenységben (71 ezer) működött.

A jelen felmérés eredményei jól illeszkednek a hasonló nemzetközi vizsgálatok tapasztalataihoz. Az ESZH és a BPHH által közzétett számok érvényességét a nemzeti adatokkal végzett kalkuláció is alátámasztja: a magyar szellemi tulajdon-védelmi ágazatok mind a GDP-ben, mind a foglalkoztatásban túlszárnyalják az uniós átlagot. A jelen kutatás alapján kapott kissé magasabb értékek a rendelkezésünkre álló gazdasági ágazatokra vonatkozó adatok magasabb aggregálási szintjéből eredeztethetőek.

Összességében megállapíthatjuk, hogy a hazai védjegyintenzív szektorok a bruttó hozzáadott értéket vizsgálva inkább a húzóágazatokat jelentő vezetők közé tartoznak, míg a foglalkoztatásban a kevesebb munkaerőt igénylő területek között foglalnak helyet. A beruházási kiadások és a vállalkozások száma szerinti vizsgálat eredményei pedig megerősítik a releváns ágazatok meglehetősen heterogén jellegét.

Mellékletek

1. táblázat: A védjegyintenzív ágazatok teljesítménye az egyes felmérésekben

Gazdaság (a felmérés készítője)	GDP	Foglalkoztatottság
Amerikai Egyesült Államok (USPTO&ESA)	30,8%	15,7%
EU27 (ESZH&BPHH)	33,9%	20,8%
Magyarország (ESZH&BPHH)	38,3%	21,9%
Magyarország (SZTNH)	41,7%	30,3%

2. táblázat: Védjegyintenzív ágazatok az USA-ban

USA-ágazat	Védjegyintenzitás (védjegyek száma/1000 foglalkoztatott)
Elektronikus fogyasztási cikk gyártása	82,5
Egyéb feldolgozóipari tevékenység	64,5
Műholdas és egyéb távközlés	35,3
Immateriális javak kölcsönzése	33,3
Egyéb információs szolgáltatás	14,8
Utazásközvetítés, utazásszervezés	13,5
Egyéb távközlés	12,4
Saját tulajdonú ingatlan adásvétele	11,2
Szoftverkiadás	8,2
Csomagküldő, internetes kiskereskedelem	7,7
Szappan, tisztítószer, piperecikkek	7,4
Evőeszköz- és szerszámgyártás	7,3
Egyéb általános rendeltetésű gép gyártása	6,1
Orvosi eszköz gyártása	5,9
Kiadói tevékenység	5,8
Egyéb kereskedelmi és szolgáltatói termék gyártása	5,4
Tudományos kutatás, fejlesztés	5,4
Egyéb villamos berendezés és alkatrészei	4,7
Gyógyszergyártás	4,6
Lábbeligyártás	4,4
Film-, video-, televízióműsor-gyártás	4,3
Bútorgyártás	4,2
Élelmiszer, ital, dohányáru nagykereskedelme	4,1
Épületek építése	4,0
Háztartási készülék gyártása	3,8
Olaj- és gázkitermelés	3,7
Nem háztartási gép gyártása	3,7
Híradás-technikai berendezés gyártása	3,7
Nyomtatás és kapcsolódó tevékenységek	3,6
Üzletvezetési, műszaki és tudományos tanácsadás	3,5
Elektronikus eszközök gyártása (műszer, óra és orvosi eszközök)	3,4
Biztosítás	3,4
Számítógép, elektronikai, optikai termék nagykereskedelme	3,1
Tejtermék gyártása	3,0
Papírtermék gyártása	2,9
Vegyipari alapanyag gyártása	2,9

USA-ágazat	Védjegyintenzitás (védjegyek száma/1000 foglalkoztatott)
Sport-, szabadidős eszközök, hangszerek kiskereskedelme	2,9
Italgártás	2,8
Kiegészítő üzleti szolgáltatás	2,7
Papírgyártás	2,6
Műanyag, gyanta és szintetikus anyag gyártása	2,6
Műanyag termék gyártása	2,6
Egyéb vegyi alapanyag és termék gyártása	2,5
Gyógyszerészeti termék nagykereskedelme	2,5
Villamos motor, áramfejlesztő és egyéb berendezés gyártása	2,4
Járóbeteg-egészségügyi ellátás	2,4
Egyéb pénzügyi tevékenység	2,3
Szerencsejáték, fogadás	2,3
Malomipari termék gyártása	2,2
Motor, turbina és erőátviteli elem gyártása	2,2
Műsorszolgáltatás	2,2
Egyéb élelmiszer gyártása	2,0
Egyéb fémfeldolgozási termék gyártása	1,9
Számítógép, perifériás egység gyártása	1,9
Egyéb monetáris közvetítés	1,9

Forrás: Industries in Focus, 15. oldal; 2004–2008 adatok alapján

3. táblázat: A TEÁOR '08 nemzetgazdasági ágai és ágazatai

Betű- kód	Nemzetgazdasági ág	2 jegyű számkód	Ágazat
A	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1	Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás
		2	Erdőgazdálkodás
		3	Halászat, halgazdálkodás
B	Bányászat, kőfejtés	5	Szénbányászat
		6	Kőolaj-, földgázkitermelés
		7	Fém tartalmú érc bányászata
		8	Egyéb bányászat
		9	Bányászati szolgáltatás

Betű- kód	Nemzetgazdasági ág	2 jegyű számkód	Ágazat
C	Feldolgozóipar	10	Élelmiszergyártás
		11	Italgyártás
		12	Dohánytermék gyártása
		13	Textília gyártása
		14	Ruházati termék gyártása
		15	Bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása
		16	Fafeldolgozás
		17	Papír, papírtermék gyártása
		18	Nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenység
		19	Kokszgyártás
		20	Vegyí anyag, termék gyártása
		21	Gyógyszergyártás
		22	Gumi-, műanyag termék gyártása
		23	Nemfém ásványi termék gyártása
		24	Fém alapanyag gyártása
		25	Fémfeldolgozási termék gyártása
		26	Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása
		27	Villamos berendezés gyártása
		28	Gép, gépi berendezés gyártása
		29	Közúti jármű gyártása
30	Egyéb jármű gyártása		
31	Bútorgyártás		
32	Egyéb feldolgozóipari tevékenység		
33	Ipari gép, berendezés, eszköz javítása		
D	Villamosenergia-, gáz- és gőzellátás	35	Villamosenergia-, gáz- és gőzellátás
E	Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyűjtés, kezelés, szennyeződés- mentesítés	36	Víztermelés, -kezelés, -ellátás
		37	Víz gyűjtése, kezelése
		38	Hulladékgyűjtés, kezelés
		39	Szennyeződésmentesítés, egyéb hulladékkezelés

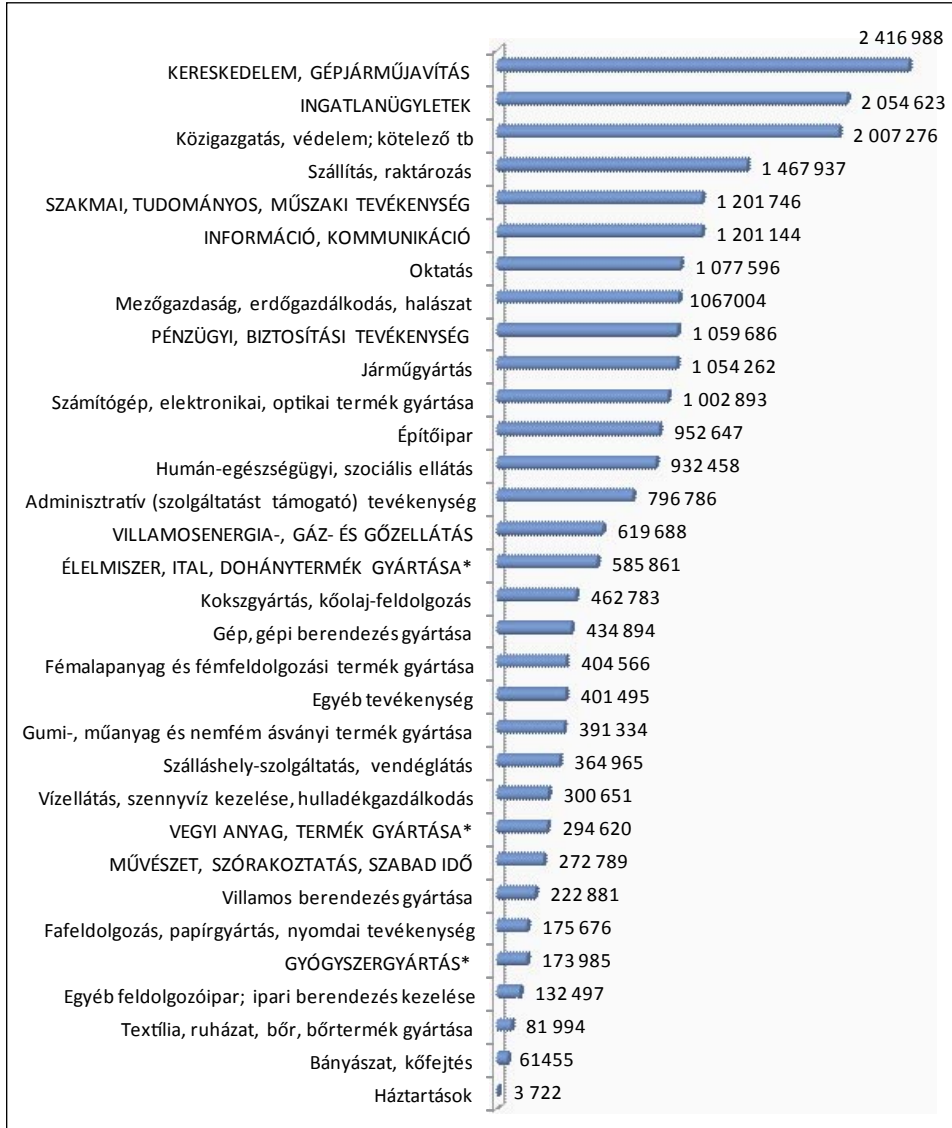
Betűkód	Nemzetgazdasági ág	2 jegyű számkód	Ágazat
F	Építőipar	41	Épületek építése
		42	Egyéb építmény építése
		43	Speciális szaképítés
G	Kereskedelem, gépjárműjavítás	45	Gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása
		46	Nagykereskedelem
		47	Kiskereskedelem
H	Szállítás, raktározás	49	Szárazföldi, csővezetékes szállítás
		50	Vízi szállítás
		51	Légi szállítás
		52	Raktározás, szállítás kiegészítő tevékenység
		53	Postai, futárpostai tevékenység
I	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	55	Szálláshely-szolgáltatás
		56	Vendéglátás
J	Információ, kommunikáció	58	Kiadói tevékenység
		59	Film, videó, televízióműsor gyártása, hangfelvétel-kiadás
		60	Műsor-összeállítás, műsorszolgáltatás
		61	Távközlés
		62	Információtechnológiai szolgáltatás
63	Információs szolgáltatás		
K	Pénzügyi, biztosítási tevékenység	64	Pénzügyi közvetítés
		65	Biztosítás, nyugdíjalapok
		66	Egyéb pénzügyi tevékenység
L	Ingatlanügyletek	68	Ingatlanügyletek
M	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	69	Jogi, számviteli, adószakértői tevékenység
		70	Üzletvezetési, vezetői tanácsadás
		71	Építészmérnöki tevékenység, műszaki vizsgálat, elemzés
		72	Tudományos kutatás, fejlesztés
		73	Reklám, piackutatás
		74	Egyéb szakmai, tudományos, műszaki tevékenység
		75	Állat-egészségügyi ellátás

Betűkód	Nemzetgazdasági ág	2 jegyű számkód	Ágazat
N	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	77	Kölcsönzés, operatív lízing
		78	Munkaerőpiaci szolgáltatás
		79	Utazásközvetítés, utazásszervezés, egyéb foglalás
		80	Biztonsági, nyomozói tevékenység
		81	Építményüzemeltetés, zöldterület-kezelés
		82	Adminisztratív, kiegészítő egyéb üzleti szolgáltatás
O	Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	84	Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás
P	Oktatás	85	Oktatás
Q	Humán-egészségügyi, szociális ellátás	86	Humán-egészségügyi ellátás
		87	Bentlakásos, nem kórházi ápolás
		88	Szociális ellátás bentlakás nélkül
R	Művészet, szórakoztatás, szabadidő	90	Alkotó-, művészeti, szórakoztató tevékenység
		91	Könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális tevékenység
		92	Szerencsjáték, fogadás
		93	Sport-, szórakoztató, szabadidős tevékenység
S	Egyéb szolgáltatás	94	Érdekképviselő
		95	Számítógép, személyi, háztartási cikk javítása
		96	Egyéb személyi szolgáltatás
T	Háztartás	97	Háztartási alkalmazottat foglalkoztató magánháztartás
		98	Háztartási termék előállítása, szolgáltatása saját fogyasztásra
U	Területen kívüli szervezet	99	Területen kívüli szervezet

4. táblázat: A 10 feletti bejelentő vállalkozással bíró városok (2011)

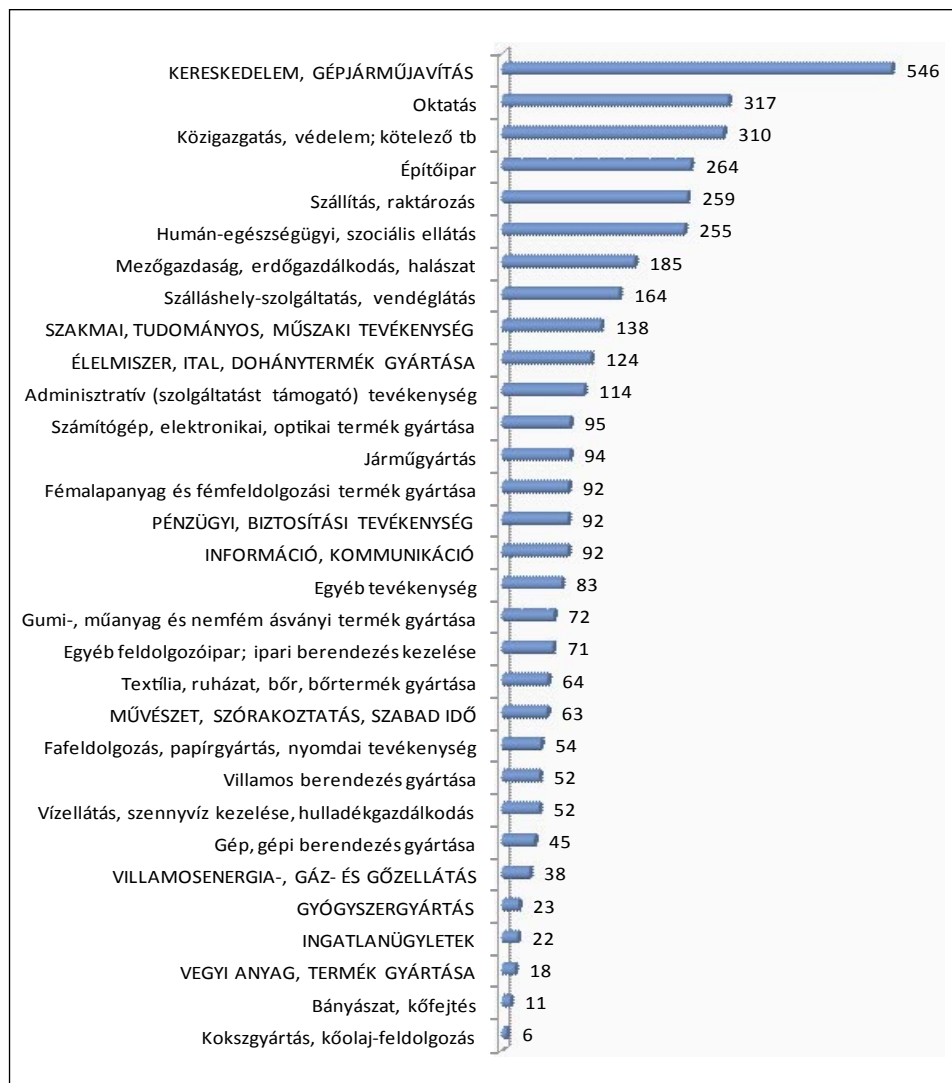
Város	Bejelentő cégek száma	Város	Bejelentő cégek száma	Város	Bejelentő cégek száma
Szeged	30	Miskolc	16	Kecskemét	13
Debrecen	28	Veszprém	15	Szentendre	13
Győr	22	Budaörs	14	Sopron	10
Pécs	22	Székesfehérvár	10	Zalaegerszeg	10

1. ábra: Nemzetgazdasági ágak és ágazatok bruttó hozzáadott értéke (2011)

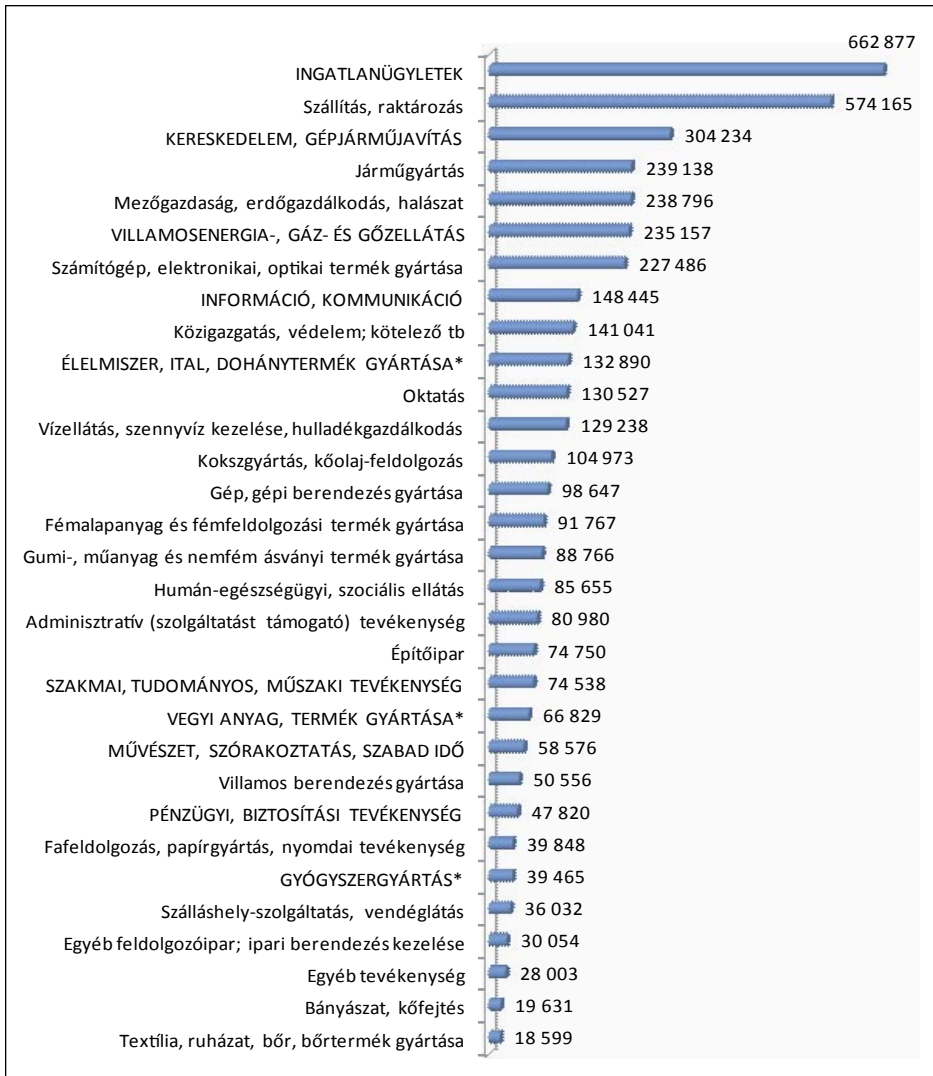
* Becsült adat. Nagybetűvel a védjegyintenzív ágazatokat emeltük ki.

2. ábra: A nemzetgazdasági ágak és ágazatok foglalkoztatási mutatói (2011, ezer fő)

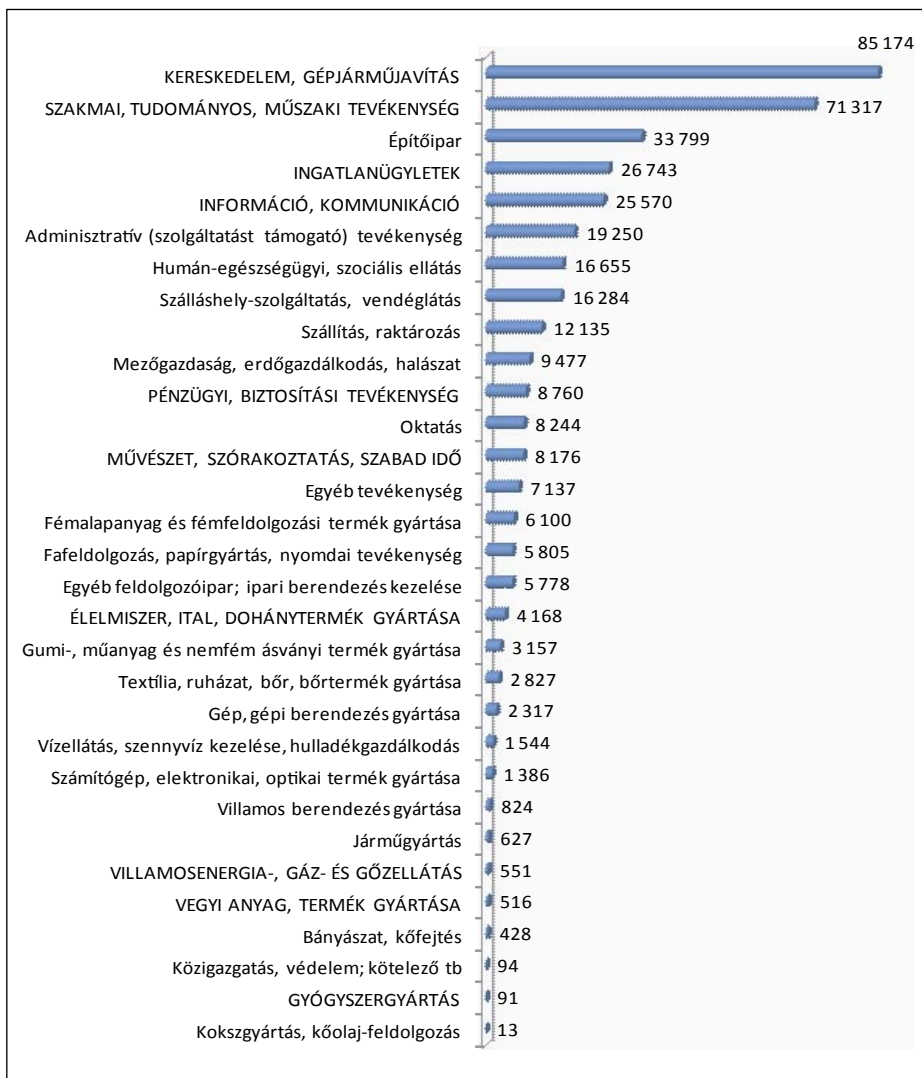
Nagybetűvel a védjegyintenzív ágazatokat emeltük ki.

3. ábra: A nemzetgazdasági ágak és ágazatok beruházási kiadásai (2011)

* Becsült adat. Nagybetűvel a védjegyintenzív ágazatokat emeltük ki.

4. ábra: Nemzetgazdasági ágak és ágazatok működő vállalkozásai (2010)

Nagybetűvel a védjegyintenzív ágazatokat emeltük ki.